

ואפילו באלמנה לכהן גדול שכתוב "לא יקח", וקיתה היינו קידושין, מחדש רבה שאין עבירה בקידושין,

מה טעם הדבר?

משום שנאמר בכהן גדול "אלמנה גרושה וחללה זונה את אלה לא יקח וגו' ולא יחלל זרעו בעמיו" (ויקרא כא, יד-טו), הרי שנאסר ב"לא יקח" משום "לא יחלל זרעו", משום הכי אינו לוקה עד שיבעול, שהרי אין היא זורעה מתחילים עד שיבוא עליה.

תנו רבנן כברייא:

סדר הכתובים הוא: קודם "אשר בנה" ו"אשר נטע" ואחר כך "אשר ארש".

לימדה תורה דרך ארץ לאדם: שקודם יבנה אדם בית ויטע כרם, ורק אחר כך ישא אשה⁽¹⁾.

ואף שלמה אמר בחכמתו⁽²⁾: "הכן בחוץ מלאכתך, ועתדה בשדה לך (ונצבה בשדה

והוינן בה: לימא ברייתא זו דלא כשיטת רבי יוסי הגלילי,

דאי כרבי יוסי הגלילי, הא אמר "הירא ורך הלכב" (שם ח) זה המתירא מעבירות שבידו,

ואם כן אלו שנשאו נשים בעבירה הרי הם חוזרים מן המלחמה בתור עבריינים?

ומבארין: אפילו תימא [אפשר לומר] שהברייתא כשיטת רבי יוסי הגלילי, ובכל זאת, אלו שנשאו נשים אלו שנתמעטו מ"ולא לקחה" אינם חוזרים משום שעברו עבירה,

כיון שבשעת האירוסין עדיין לא עברו על איסור,

כדרבה, דאמר רבה לעולם אין עבירה בקידושין של כסף ושטר לאשה האסורה לו, ואינו חייב מלקות עד שיבעול ויביא את זרעו או את האשה לידי חילול,

צריכים לבנות לו בית וכרם כדי שיהיה לו כסדר הכתובים. וכן כתב המהרש"א

אבל הקרן אורה הביא דמשמע בתוספתא שאפילו אם אין לו אלא לאחת מהן, יקדים בית לכרם וכרם לאשה, שמקום לדור ומקום למחיתו קודם.

2. הבאר שבע הקשה מדוע נקטה הגמרא ששלמה המלך אמרו "בחכמתו", והלא את ספר משלי אמר ברוח הקודש, שהרי רק על ספר קהלת יש מחלוקת האם אמרו בחכמתו ולכן אינו מטמא את הידים או שאמרו ברוח הקודש ומטמא את הידים, אבל על ספר משלי אין חולק שהוא מטמא את הידים, ואם כן נאמר ברוח הקודש.

אבל בזמן שהכרם כולו ננס, שפיר נקרא כרם ואוסר את הזרעים.

פירוש נוסף הביא: שכרם ננס לא נקרא כרם, אלא שרבנן גזרו עליו, ולא גזרו אלא בזמן שהכרם כולו כך משום שמיחלף בכרם אחר, אבל בשתים כנגד שתים ואחת יוצאת זנב לא גזרו.

1. בהגהות יעב"ץ כתב, שכל זה דווקא אם יש לו, שכך הוא דרך ארץ שלו, אבל ודאי לא בא הכתוב ללמד שעני לא ישא אשה, אמנם בעני הבא לישא אשה, בית דין וצבור מוזהרים עליו לשכור לו בית ולהציע לו מטה וכלי תשמישו, שנאמר "די מחסורו", ואחר כך משיאין לו אשה, כמבואר בכתובות (סז, ב), אבל ודאי שאין